

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

O nouă și grăitoare expresie a voinței de pace a poporului român: „Apelul pentru dezarmare și pace al Adunării reprezentanților organizațiilor de masă și obștești și ai celorlalte organizații componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste”

Adunarea reprezentanților organizațiilor de masă și obștești și ai celorlalte organizații componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste, care a avut loc la București în data de 20 septembrie 1983, a constituit un nou și impresionant prilej de manifestare a voinței de pace a poporului român, de solidaritate cu toate forțele progresiste din întreaga lume, cu toți oamenii de bine, indiferent de convingerile lor politice, filozofice și religioase.

Numeroșii vorbitori, care s-au înscris la cuvânt, au acordat o înaltă apreciere inițiativelor și acțiunilor pe care președintele țării, Domnul Nicolae Ceaușescu, le întreprinde pe plan internațional în vederea intensificării luptei pentru oprirea cursei înarmărilor, a înfăptuirii unor măsuri concrete de dezarmare și în primul rând de dezarmare nucleară, pentru instaurarea unui climat de pace, înțelegere și colaborare între popoare.

Ei au dat, totodată, expresie hotărârii ferme a tuturor categoriilor de cetățeni pe care i-au reprezentat de a-și uni eforturile cu ale întregului popor, cu ale celorlalte popoare, în scopul afirmării dreptului fundamental al oamenilor — dreptul la viață, la pace, la existență liberă și înfloritoare.

În același spirit al atașamentului sincer față de idealul păcii s-au pronunțat și reprezentanții cultelor din țară.

Vorbind în numele clerului și credincioșilor Bisericii Ortodoxe Române, Înalt Prea Sfințitul Teoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei a spus următoarele:

„Pace și viață, libertate și liniște, bunăstare și progres — iată exprimate succint năzuințele din todeauna ale oamenilor doritori de bine de pretindeni. Astăzi omenirea străbate o gravă criză marcată de instabilitate și nesigurantă, de teamă și neîncredere. Creșterea neconținutului a armelor de tot felul, îndeosebi a celor nucleare, dezvoltarea noilor planuri de perfecționare și punere în aplicare a unui uriaș și îngrozitor arsenal pentru distrugerea omului, trezește neliniște și îngrijorare în rindul oamenilor doritori de bine. Datorită acestui fapt, epoca noastră este dominată de cea mai mare mișcare care a cuprins vreodată lumea pentru apărarea păcii.

Este firesc — a spus Î.P.S. Sa — ca în această uriașă mișcare să activeze și reprezentanții cul-

telor. Și tot atât de firesc este ca în strădania pentru pace să fie totdeauna prezenți ierarhii, clerul și credincioșii Bisericii Ortodoxe Române, iar cadrul creat de Frontul Democrației și Unității Socialiste constituie un prilej binevenit de manifestare a crezului nostru pentru pace, pentru care ne simțim adânc recunoscători”.

Arătând că slujitorii cultelor au misiunea sacră de a sădi în sufletele oamenilor imperatiile păcii și ale libertății, virtutea nobilă a dragostei pentru viață — dreptul fundamental al fiecărui om — Î.P.S. Sa a subliniat că „poporul român — a cărui vocație pentru pace este binecunoscută, a desfășurat și susține acțiuni hotărâte pentru pace și înțelegere, pentru cooperare și intrajutorare, pentru făurirea unui climat de respect și încredere reciprocă.

Noi împărtășim și aderăm cu toată convingerea la adevărul exprimat de președintele Nicolae Ceaușescu că „nu există drept mai important decât dreptul de a trăi în pace, de a trăi liber”. Pe linia înțeleptei gândiri și a inițiativelor Domniei Sale, România s-a angajat împreună cu toate națiunile lumii să-și aducă întreaga sa contribuție la orice eforturi menite să asigure viața pașnică a popoarelor.

Clerul și credincioșii Bisericii Ortodoxe Române — a spus în încheiere Î.P.S. Sa — vă încredințăm, prin noi, că vor continua cu sporită rivă să apere pacea și viața — bunuri fundamentale ale omenirii”.

*

Într-o atmosferă de cald patriotism și deplină unitate a fost adoptat în final „Apelul pentru dezarmare și pace al adunării reprezentanților organizațiilor de masă și obștești și ai celorlalte organizații componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste”, pe care opinia publică din țara noastră l-a primit ca pe un nou și valoros document ce reflectă în modul cel mai convingător profunda preocupare a poporului nostru pentru viața și pacea întregii omeniri.

Pr. Prof. D. Abrudan

(Continuare în pag. a 3-a)

File din istoria patriei

Unirea Transilvaniei cu România

— 65 de ani de la înfăptuirea ei —

Patria este o ființă vie și un sanctuar: sanctuarul național al prezenței noastre neîntrerupte pe aceste plaiuri.

Aceste plaiuri sint *ale noastre*, din vezi și pentru de-a pururi. Alte „neamuri” au venit și s-au sălășluit aici în curs de secole, alături de noi, între noi, trăind și muncind laolaltă cu noi. Noi *n-am venit: sintem de-aici!*

Ca orice ființă vie, Patria are o istorie — istoria ei — desfășurată pe un pământ care-i al nostru, pământul străbun. Patria are un suflet și sufletul ei este un popor: cel căruia îi aparținem. Pământul, cu zestrea lui milenară, fabuloasă, îi dispută biblicului Canaan întietatea ca proporții și diversificare a belșugului. Poporul — prin toate sursele asprei lui măreții de două ori milenare — avzurile în creștetul veacurilor, ca o sfidare împletită din ofat și speranță, certitudinea dăinuirii noastre neclintite la această răscruce de lumi: *„Toți românii dintr-o întină cură!”* Iar prin români se înțelege și cei din Transilvania, din aceeași viață trăgându-ne...

Avind o atât de împlinită conștiință a unității noastre de obârșie, era firesc ca străbunii noștri să fi năzuit și să se fi străduit să trăiască laolaltă, după atâtea veacuri de silnică răzlețire. Ei aveau precedente care hrăneau această năzuință și infuzau vigoare mereu proaspătă strădaniilor lor spre *unitate și libertate* națională. Antecedentele acestea mergeau — peste colosala experiență a României lui Mihai Viteazul — pînă la capodopera dintru început a Daciei Felix.

Îndelungata noastră despărțire politică s-a curmat în zorii anului 1859 — dar numai *parțial*. La acea dată, Muntenia și Moldova au devenit una printr-un act de maturitate politică săvârșit în condițiile care se cunosc: La 5 ianuarie

1859, Alexandru Ioan Cuza a fost ales domnitor al Moldovei; nouăsprezece zile mai târziu, la București, *România era creată*, calea spre împlinirea ulterioare ale istoriei naționale fiind deschisă vișoros și spectaculos.

...Dar Unirea Principatelor n-a fost o operă completă. Completă era doar numirea ei. Generația care a făurit-o vedea, desigur, în cele două elemente componente ale ei, ale acestei denumiri, un indicativ — predestinat — spre viitor. Le sintem recunoscători că au formulat epocalul act, nedefinit ca numeral, de așa manieră încît înțelegerea lui prin extensie să fie nu numai posibilă, ci chiar sugerată. Într-adevăr, nu poate părea pur întâmplător faptul că — după cîte știm — nimănu nu i-a dat în gînd să designeze actul istoric din 1859 ca unire a celor „două” principate române. Țara Românească și Moldova nu epuizează realitatea istorică indicată prin expresia „Țările Române”. Țările Române, în cea mai concentrată parcelare, nu sint perche numerică, ci triadă (treime). Transilvania urma să li se atașeze — tirziu, greu, oricum, dar trebuia pentru ca lucrarea demiurgică pornită la 1859 să se încheie firesc și să aibă cuvenita trăinicie.

Un învățat ardelean, Al. Papiu Ilarian, a așternut pe hîrtie ceea ce gîndea nu numai el. Memoariul său — care a făcut vilvă — a fost pus sub ochiul expert al Măriei Sale Alexandru Ioan I, domn deocamdată peste o Românie încă neîntregită. *Fără Transilvania, Principatele Române „nu pot avea viitor în Europa*, ci ar fi condamnate la o existență precară”, care „va ținea cît va ținea

Preot prof. Dr. Grigorie Marcu

(Continuare în pag. a 3-a)

Vizita făcută Bisericii Ortodoxe Române de către Sanctitatea Sa Patriarhul Maxim al Bisericii Ortodoxe Bulgare

La invitația Prea Fericitului Părinte Patriarh Iustin al Bisericii Ortodoxe Române, Sanctitatea Sa Maxim, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Bulgare, a făcut o vizită oficială în Biserica Ortodoxă Română, între 17—23 septembrie 1983, în fruntea unei delegații bisericesti din care au făcut parte: Î.P.S. Pancratie, Mitropolit de Stara Zagora; Î.P.S. Filaret, Mitropolit de Vidin; P.S. Domitian de Znepole, Episcop vicar al Arhiepiscopiei de Sofia; P.C. Pr. Nicolae Șivarov, rectorul Academiei teologice „Sf. Clement de Ohrida” din Sofia; P.C. Arhid. Dr. Vasile Veleanov și D-I Simeon Divev, profesor la Seminarul teologic din Cerepiș.

Sosirea a avut loc în ziua de 17 septembrie a.c., la aeroportul Otopeni, unde delegația Bisericii Ortodoxe Bulgare a fost întâmpinată de Prea Fericitul Patriarh Iustin, însoțit de Î.P.S. Mitropolit Antonie al Ardealului; Î.P.S. Mitropolit Nestor al Olteniei; P.S. Episcop Epifanie al Buzăului; P.S. Episcop Vasile Tirgovișteanul, vicar patriarhal; P.S. Episcop Roman Ialomiteanul, vicar Arhiepiscopiei Bucureștilor.

A fost de față Ambasadorul R. P. Bulgaria la București, D-I Todor Stoicev.

În după amiaza zilei de 17 septembrie a.c., delegația Bisericii Ortodoxe Bulgare a făcut o vizită protocolară la Ambasada R. P. Bulgaria din București. Între orele 18—20, membrii delegației Bisericii Ortodoxe Bulgare, în frunte cu Sanctitatea Sa Patriarhul Maxim, au asistat la slujba Vecerniei oficiată de preotul Radoslav Neikov în biserica bulgară, din București. Cu acest prilej Patriarhul Maxim al Bulgariei a împărtășit binecuvîntări patriarhale credincioșilor prezenți la slujbă.

Duminică, 18 septembrie, întîistătătorii celor două Biserici, înconjurați de ierarhi, preoți și diaconi, au oficiat Sfînta Liturghie în Catedrala patriarhală „Sf. Împărați Constantin și Elena” din București.

La sfîrșitul Sf. Liturghii, Prea Fericitul Patriarh Iustin al Bisericii Ortodoxe Române, a adresat un cald salut de bun venit înaltei delegații și a exprimat înalta prețuire față de Biserica Ortodoxă Bulgară și întîistătătorul ei. Sanctitatea Sa Patriarhul Maxim, precum și față de poporul bulgar vecin, subliniind că această vizită are menirea de a adăuga o nouă verigă în lanțul legăturilor de prietenie dintre Bisericile și

Înălții ierarhi în vizită la Institutul Teologic Universitar din Sibiu

popoarele noastre, pentru a reîmprespăta și întări contactele dintre credincioșii și ierarhii celor două Biserici, ca unii care trăim de veacuri unii aproape de alții, în prietenie și colaborare, mărtu-

risind aceeași credință în Dumnezeu, care comportă unitate în gândire și dragoste în viață.

În cuvîntul de răspuns, Sanctitatea Sa Patriarhul Maxim și-a exprimat convingerea că fructuo-

sele convorbiri ce vor avea loc cu ierarhii Bisericii Ortodoxe Române vor contribui la împlinirea celor mai înalte deziderate propuse de cele două Biserici pentru promovarea și întărirea relațiilor statornicite de veacuri între ele, reliefind totodată, datorită de a milita cu neobosită rivnă pentru propășirea și consolidarea păcii, înțelegerii și colaborării în lumea întreagă.

Festivitatea a luat sfîrșit prin oferirea de cadouri între cei doi întîistătători, semn al dragostei în Hristos.

A urmat apoi o agapă frățească la Palatul patriarhal, din București.

Luni, 19 septembrie, delegația Bisericii Ortodoxe Bulgare, însoțită de Prea Fericitul Patriarh Iustin și de o parte dintre membrii Sfințitului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, au purces la drum spre vechea vatră românească — Transilvania, vizitînd în trecere Curtea de Argeș și Mănăstirea Cozia, unde înălții oaspeți au avut prilejul să admire așezămintele bisericesti de pe lingă vechile ctitorii voievodale românești.

Diac. Marcel Manole

(Continuare în pag. a 2-a)

Vizita făcută Bisericii Ortodoxe Române . . .

Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin vorbind în aula institutului

(Continuare din pag. 1)

În seara zilei de 19 septembrie a.c., I.P.S. Mitropolit Antonie al Ardealului a oferit un dîneu oficial în cinstea delegației Bisericii Ortodoxe Bulgare la casa de odihnă mitropolitană „Păltiniș”. Cu acest prilej s-au adresat cuvinte de caldă apreciere din partea membrilor delegației bulgare, pentru faptul că I.P.S. Mitropolit Antonie, prin activitatea sa neobosită și fructuoasă pe tărîm ecumenic, aduce o contribuție deosebită la cunoașterea și fundamentarea principiilor de bază ale credinței ortodoxe cu ocazia întrunirilor organizate de Consiliul Ecumenic al Bisericilor.

S-a toastat pentru colaborarea fructuoasă dintre Bisericile Ortodoxe Română și Bulgară, pentru prietenia dintre poporul român și poporul bulgar și pentru apărarea păcii în întreaga lume.

În ziua de 20 septembrie a.c., înființătorii celor două Biserici surori precum și însoțitorii lor au fost primiți oficial în Catedrala mitropolitană din Sibiu, unde I.P.S. Mitropolit Antonie a rostit un cuvînt de bun venit.

I.P.S. Sa a încredințat pe înalții oaspeți că se află la Sibiu, în centrul bisericesc al Transilvaniei, unde mai stăruie încă amintirea unor mari mitropoliți, luptători pentru Ortodoxie, pentru unitatea de credință și pentru unitatea și libertatea poporului român pe aceste meleaguri. Referindu-se la suferințele și nedreptățile îndurate de românii transilvăneni din partea stăpînirilor străine din trecut, I.P.S. Mitropolit Antonie a amintit de martirii și eroii pe care i-a dat Transilvania, pentru apărarea Ortodoxiei și ființei neamului.

A luat apoi cuvîntul Patriarhul Maxim al Bisericilor Ortodoxe Bulgare, care a mulțumit tuturor celor prezenți pentru caldă primire, asigurînd gazdele de recunoștința tuturor celor care îl însoțesc și personal a Sanctității Sale.

Festivitatea primirii înalților oaspeți bulgari în Catedrala mitropolitană din Sibiu a fost încheiată printr-o amplă cuvîntare a Prea Fericitului Patriarh Iustin în care a îndemnat pe slujitorii altarelor să stăruie pe toată conștiința în slujirea Bisericii strămoșești și a scumpei noastre Patrii.

Tot la Sibiu a fost vizitat, muzeul Brukenthal, reședința mitropolitană și Institutul teologic universitar. La Institutul teologic din Sibiu a luat mai întîi cuvîntul P.C. Arhid. Prof. Constantin Voicu, rectorul Institutului, care, pe lângă prezentarea modului în care se desfășoară procesul instructiv-educativ la acest Institut teologic, a adresat cuvinte de înaltă mulțumire și recunoștință Prea Fericitului Patriarh Iustin de a fi prezent, însoțind înalții oaspeți ai Bisericilor Ortodoxe Bulgare la deschiderea noului an de învățămînt universitar la Institutul Teologic din Sibiu.

Apoi, au luat cuvîntul Sanctitatea Sa Maxim, Patriarhul Bisericilor Ortodoxe Bulgare și P.C. Pr. Nicolae Sivarov, rectorul Academiei teologice „Sf. Climent de Ohrida” din Sofia, care și-au manifestat deosebită bucurie de a fi prezenți la deschiderea cursurilor unui nou an universitar, într-un așezămînt teologic din țara vecină și prietenă — România.

Festivitatea înființătorilor Bisericii Ortodoxe Române și Bisericii Ortodoxe Bulgare

cu studenții Institutului teologic din Sibiu a fost încheiată printr-o cuvîntare a Prea Fericitului Patriarh Iustin adresată studenților teologi, din care s-a putut desprinde grija și îndrumările părintești ale Prea Fericirii Sale, ca studenții teologi de la Institutul teologic din Sibiu să depună eforturi susținute în aprofundarea și însușirea cunoștințelor teologice, de a da permanent dovadă de disciplină și aleasă comportare pe parcursul studiilor, pentru a deveni vrednici slujitori ai altarelor noastre strămoșești și cetățeni loiali ai patriei.

În aceeași zi, la invitația P.S. Episcop Emilian al Alba Iuliei, cei doi înființătorii ai Bisericilor Ortodoxe Română și Bulgară, împreună cu însoțitorii lor, au vizitat Catedrala episcopiei Alba Iulia și Mănăstirea Rimeți. Oaspeții au fost întîmpinați cu multă căldură, ospitalitate și dragoste de slujitorii centrului eparhial, de preoți și credincioși.

La invitația I.P.S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului și Clujului, delegații Bisericii Ortodoxe Bulgare, însoțiți de Prea Fericitul Patriarh Iustin, au fost oaspeții Arhiepiscopiei Clujului, pînă a doua zi, 21 septembrie 1983. Ca și la Sibiu și Alba Iulia și la Cluj-Napoca cei doi înființătorii ai Bisericilor Ortodoxe Română și Bulgară, au avut prilejul de a înființa un mare număr de preoți și credincioși, care i-au înconjurat cu dragoste și deosebită evlavie; au putut admira locasurile de cult bine întreținute și înzestrate cu tot ceea ce este necesar pentru buna desfășurare a serviciului divin și au fost încantați de înaltele realizări ale poporului nostru.

La Cluj-Napoca, oaspeții au fost întîmpinați după tradiția ortodoxă în Catedrala arhiepiscopală, de către I.P.S. Arhiepiscop Teofil al Clujului salutîndu-i frățește și încredințîndu-i de marea bucurie a clerului și credincioșilor de a-i avea în mijlocul lor ca solii ai unei Biserici Ortodoxe și ai unui popor vecin și prieten.

A fost vizitată, apoi, Grădina botanică din Cluj-Napoca, care prin complexitatea speciilor unicate de plante și flori este a doua în Europa.

Vizita la Cluj-Napoca a delegației Bisericii Ortodoxe Bulgare s-a încheiat cu o agapă frățească la care au luat parte personalități de seamă ale conducerii locale de stat și reprezentanții cultelor religioase din localitate.

În seara zilei de 21 septembrie a.c., oaspeții s-au reîntors pe calea aerului la București.

În ziua de 22 septembrie 1983, Sanctitatea Sa Maxim, Patriarhul Bisericilor Ortodoxe Bulgare și Prea Fericitul Patriarh Iustin, au vizitat Seminarul teologic din București, unde au avut o scurtă întrevedere cu cadrele didactice și elevii seminariști.

În aceeași zi, 22 septembrie a.c., a avut loc la Palatul patriarhal dîneul oficial oferit de Prea Fericitul Patriarh Iustin, în cinstea Sanctității Sale Maxim, Patriarhul Bisericilor Ortodoxe Bulgare și însoțitorilor Sanctității Sale, cu prilejul vizitei pe care a efectuat-o Bisericii Ortodoxe Române.

A participat Domnul Ion Roșianu, președintele Departamentului Cultelor, însoțit de alți colaboratori ai Domniei Sale.

Sanctitatea Sa Patriarhul Maxim vorbind în aula institutului

La acest dîneu oficial au luat parte membrii Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

A fost de asemenea de față Domnul Todor Stoicev, Ambasadorul R. P. Bulgaria la București.

Ca invitați au participat reprezentanții ai Cultelor religioase din România, profesorii de la Institutul teologic din București; consilierii Administrației Patriarhale și ai Arhiepiscopiei Bucureștilor.

Prea Fericitul Patriarh Iustin, în cuvîntarea rostită la acest dîneu a spus, printre altele:

„...Legăturile noastre, ale românilor cu bulgarii, sînt vechi. Ele se întemeiază, în primul rînd, pe vecinătatea noastră; sîntem vecini unii cu alții iar vecinătatea implică prietenie, colaborare, bună înțelegere, toleranță. În al doilea rînd, legăturile noastre se întemeiază pe credința noastră ortodoxă comună. Cu prilejul discuțiilor din aceste zile au fost puse în evidență temeiurile legăturilor noastre de vecini și de ortodocși. Aceste legături sînt întemeiate pe necesitățile istorice și pe necesitățile de viață, de aceea ele sînt legate întotdeauna de viața oamenilor. Vrînd, nevrînd ele durează iar în vremea noastră se vadește, mai mult ca oricînd, necesitatea trăinicieii acestor legături.

Există astăzi în lume primejdia tulburării bunelor raporturi dintre oameni; există primejdia încordării raporturilor dintre oameni; există primejdia unui război între popoare; există primejdia unei înclăstări atomice ce ar duce la distrugerea tuturor popoarelor. De aceea am spus că nevoile zilei de azi sînt mai mari ca oricînd pentru întărirea legăturilor dintre noi.

Noi constatăm cu plăcere că raporturile politice și economice dintre Bulgaria și România sînt bune și din ce în ce mai bune. Aproape că nu există an în care să nu se întilnească Președintele Nicolae Ceaușescu cu Președintele Todor Jivkov; și aceste relații sînt urmate de contacte aproape permanente.

Sîntem bucuroși să constatăm că și pe tărîmul bisericesc relațiile noastre se continuă fericit. Iată, una din verigile în lanțul legăturilor noastre se înfăptuiește chiar acum. Avem deci bucuria să avem în mijlocul nostru pe iubitul nostru frate, Sanctitatea Sa Patriarhul Maxim al Bulgariei. Ne cunoaștem de multă vreme. A venit și a vizitat România de mai multe ori. Dar de fiecare dată descoperă lucruri noi, căci viața se schimbă. Facem și noi același lucru cu ocazia vizitelor noastre în Bulgaria.

Vizita reprezentanților Bisericii Ortodoxe Bulgare, ca și vizitele noastre în Bulgaria, sînt semne vădite ale bunelor raporturi dintre Bisericile noastre. De aceea zicem că această vizită este într-adevăr frățească; ea ajută raporturile noastre frățești. În același timp o vizită bisericască ajută la întărirea relațiilor dintre popoare.

Bisericile noastre, ca Biserici legate de popor, reprezintă în toate acțiunile lor poporul pe care-l slujesc. În spiritul doctrinei referitoare la Biserica slujitoare — pe care ne-am însușit-o și pe care o trăim — Biserica este slujitoare a poporului respectiv. De aceea, Biserica Ortodoxă Bulgară este slujitoare a poporului bul-

gar, iar Biserica Ortodoxă Română este slujitoare a poporului român. În același timp, în spiritul unității deosebite a Bisericii Ortodoxe, Bisericile noastre nu sînt numai slujitoare ale popoarelor noastre, ci și slujitoare ale întregii umanități. De aceea, ele sînt angajate în lupta omeniirii pentru propășire, pentru fericire, pentru pace. De aceea, noi nu limităm lucrarea noastră la poporul român, ci o extindem în ecumenicitate, în universalitate. Luptăm nu numai pentru pacea noastră, ci și pentru pacea întregii lumi. Sîntem străini de spiritul îngust al individualismului. De aceea noi luptăm pentru pacea întregii lumi.

Sîntem întristați cînd auzim că în vreun colț al pămîntului curge sînge omenesc, că bunurile materiale sînt folosite pentru fabricarea de arme nucleare sau de altă natură, nu pentru propășirea omului. Știm că și poporul bulgar gîndește la fel. Sîntem popoare ale păcii. Noi mulțumim Sanctității Sale care este, prin toată activitatea sa, un om al păcii și al colaborării cu Bisericile Ortodoxe în lupta lor pentru pace...”

Sanctitatea Sa Maxim, Patriarhul Bulgariei, a mulțumit Prea Fericitului Patriarh Iustin pentru cinstea deosebită pe care i-a oferit-o de a vizita, în fruntea unei delegații a Bisericii Ortodoxe Bulgare, Biserica Ortodoxă Română, toastînd pentru prietenia, colaborarea fructuoasă și buna vecinătate dintre Bisericile Ortodoxe Bulgare și Română, dintre poporul român și poporul bulgar, pentru sănătatea și îndelunga înzîlire a Conducătorilor R. S. România și ai R. P. Bulgaria, pentru apărarea păcii și securității între popoarele din Balcani, pentru statornicirea unei vieți pașnice pe planeta noastră și pentru înlăturarea tuturor tentativelor de distrugere a bunului material și spiritual din lumea întreagă.

În ziua de 23 septembrie a.c., Sanctitatea Sa Maxim, Patriarhul Bisericilor Ortodoxe Bulgare, însoțit de Prea Fericitul Patriarh Iustin și I.P.S. Mitropolit Antonie al Ardealului din partea Bisericii Ortodoxe Române, I.P.S. Mitropolit Pancratie de Stara Zagora și I.P.S. Mitropolit Filaret de Vidin, au fost primiți de Domnul Gheorghe Rădulescu, vicepreședintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, de față fiind D-I Ion Roșianu, președintele Departamentului Cultelor.

În cadrul acestei vizite s-au reliefat bunele relații existente în toate domeniile de activitate între popoarele român și bulgar, precum și între cele două Biserici Ortodoxe surori.

Delegația Bisericii Ortodoxe Bulgare s-a reîntors la Sofia, în ziua de 23 septembrie 1983.

Vizita delegației Bisericii Ortodoxe Bulgare, condusă de Sanctitatea Sa Maxim, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Bulgare, făcută Bisericii Ortodoxe Române, a constituit o nouă și rodnică contribuție la lărgirea, întărirea și adîncirea relațiilor bune, existente, de apropiere și colaborare între cele două Biserici Ortodoxe surori, precum și la menținerea și propășirea climatului de pace, prietenie, bună vecinătate și colaborare reciprocă, dintre popoarele român și bulgar.

Sfînta Cruce — darul și puterea lui Dumnezeu

De veacuri răsună sub bolțile bisericilor noastre imnul Sfîntei Cruci: „Crucea Tale ne închinăm, Hristoase, și sfîntă învierea Ta o lăudăm și o mărim”.

Imnul acesta de biruință a vieții asupra morții, ne duce cu gîndul spre adînc de istorie veche-testamentară. Patriarhului Avraam, Dumnezeu îi cere să sacrifice pe fiul său Isaac, pentru a-i face cunoscută în chip tainic jertfa Domnului Hristos. „Avraam a cunoscut ziua Lui”, adică ziua arătării lui Mesia. Altă dată, din cauza multimei păcatelor lor, Dumnezeu pedepsește pe israeliți în pustie, prin mușcăturile mortale ale unor șerpi veninoși. La rugăciunea lui Moise, Dumnezeu se înduplecă și-i poruncește să facă un șarpe de aramă, pentru ca toți cei vătămăți să se uite la el și să nu mai piară (Num. 21, 9). Și aceasta era tot o prefigurare, pe care Mintuitorul ne-o tilcuiește prin cuvintele: „Și după cum Moise a înălțat șarpele în pustie, așa trebuie să se înalțe și Fiul Omului, ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (In. 3, 14—15).

Ce este Sfînta Cruce? Ea este lemnul sfințit de Trupul și Sîngele lui Hristos pe Golgota. Din instrument de ocară și osîndă, pe care se executa cea mai crudă pedeapsă, Crucea devine „lemn al vieții”, dar al iubirii nemăsurate și semn al puterii lui Dumnezeu. Pe lemnul sfințit de iubirea și nevinovăția Celui ce s-a jertfit pentru noi, s-a întemeiat altarul Bisericii creștine.

De pe înălțimea Golgotei, unde s-a adus pe Sine jertfă lui Dumnezeu pentru noi, asumînd păcatele omenirii întregi, Fiul Omului îmbrățișează cu minile întinse și pironite pe Cruce, pe toți oamenii, din Ierusalim pînă la marginile lumii, în dăruirea supremei Sale iubiri. Altarul Golgotei, care este Crucea lui Hristos, s-a făcut astfel darul suprem pentru mîntuirea noastră, străbătut de puterea jertfei lui Hristos (Ef. 1, 7).

Prin rostul acesta al ei, Crucea a devenit mai cinstită decît sfinții și relicvele lor și chiar decît sfințele icoane, căci ea a primit puterea mîntuitoare a jertfei Domnului, „cheia care ne deschide poarta raiului”, cum o numește Sfîntul Ioan Gură de Aur. „Crucea este legătura între pămînt și cer... Crucea este sfințirea creaturii și vistieria bunurilor nepieritoare”, adaugă același Sfînt Părinte, iar Sfîntul Apostol Pavel spune: „Cuvîntul Crucii pentru noi cei ce ne mîntuim este puterea lui Dumnezeu” (I Cor. 1, 18), căci în Hristos cel răstignit e „Duhul și puterea” (II Cor. 2, 2 și 4), care a sfințit lemnul osîndei, făcîndu-l „lemn al vieții”.

Sfînta Cruce este semnul biruinței și al păcii. Prin puterea jertfei lui Hristos, s-a dărîmat pe rețelele despărțitor al vrajbei, păcatul și moartea au fost învinse, iar noi am devenit „fii prin har” ai Tatălui ceresc (Ef. 2, 14—16; Col. 1, 19—21; 2, 14—15).

În cultul Bisericii, Sfînta Cruce ocupă un loc central: sub puterea ei de viață făcătoare respiră duhul creștinătății. Vistieria Sfîntelor Taine nu este lucrătoare fără Sfînta Cruce, care ne pecetluiește în moartea și învierea lui Hristos, căci prin Crucea și învierea Domnului am primit făgăduința împărăției cerurilor.

Bisericile s-au zidit, din cele mai vechi timpuri, în formă de cruce, altarul închipuind pe Dumnezeu-Tatăl, izvorul sfințeniei, naosul pe Dumnezeu-Fiul, trimis în lume de Tatăl pentru mîntuirea neamului omenesc, iar pro-naosul pe Dumnezeu-Sfîntul Duh, prin care se sfințește toată făptura, primind puteri noi, precum au primit Sfinții Apostoli la Cincizecime.

Privind Sfînta Cruce, noi privim istoria mîntuirii noastre: in-

† EMILIAN

Episcop al Alba Iuliei

(Continuare în pag. a 3-a)

O nouă și grăitoare expresie . . .

(Continuare din pag. 1)

Succedind în timp celor două Mesaje pe care președintele țării, Domnul Nicolae Ceaușescu, le-a adresat conducătorilor Uniunii Sovietice și Statelor Unite ale Americii, ca și Răspunsului pe care Domnia Sa l-a formulat la Scrisoarea unui grup de membri ai Camerei Reprezentanților a Congresului S.U.A., Apelul urmărește să dea un nou impuls manifestărilor deschise împotriva războiului și pentru salvarea cauzei păcii. El este adresat oamenilor muncii din întreaga țară — muncitori, țărani, intelectuali, bărbați și femei, tineri și virstnici, tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate sau credință religioasă, chemându-i pe toți „să-și spună hotărât cuvântul în cadrul unor largi manifestări publice — adunări și mitinguri ale oamenilor muncii, adunări populare, conferințe, simpozioane, alte acțiuni de masă, care să afirme cu putere hotărârea întregului nostru popor de a lupta împreună cu celelalte națiuni, cu forțele progresiste de pretutindeni, pentru încetarea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare și, în primul rând, la dezarmarea nucleară, pentru pace și colaborare între toate națiunile lumii”.

Din cuprinsul Apelului se desprinde cu pregnanță ideea că „problema fundamentală a zilelor noastre este dezarmarea, și în primul rând cea nucleară, preîntâmpinarea războiului și apărarea păcii”.

Apreciind ca deosebit de periculoasă situația de pe continentul european, care „a devenit un imens arsenal de arme nucleare”, Apelul atrage luarea aminte, în primul rând, asupra acestei zone geografice. Întrucât de aici au izbucnit și în trecut cele două conflagrații mondiale, trebuie făcut tot pentru ca „Europa — care a dat și dă atât de mult civilizației și progresului — să fie eliberată de arma nucleară”.

Fără a ignora pericolul pe care îl reprezintă rachetele nucleare deja amplasate pe continent, Apelul vine în întâmpinarea amplasării noilor rachete cu rază medie de acțiune ce ar urma să fie desfășurate în acest an, cerind cu fermitate oprirea

acestei acțiuni periculoase și trecerea imediată la reducerea celor existente la nivel cât mai scăzut.

De succesul tratatelor de la Geneva dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii privind limitarea și reducerea armamentului atomic, Apelul leagă șansa cea mai mare pentru reluarea cursului spre destindere și colaborare în viața internațională. De aceea, se cere să se facă auzit glasul de pace al poporului nostru la aceste tratative.

O responsabilitate cu totul aparte este pusă în seama guvernelor și parlamentelor țărilor pe teritoriul cărora urmează să fie instalate rachete nucleare, Apelul sesizează gravele complicații pe care le-ar putea declanșa acceptarea de către respectivele guverne și parlamente a unei asemenea hotărâri.

Apelul pune un accent deosebit pe „realizarea în Balcani și în alte regiuni ale Europei și ale lumii, de zone fără arme nucleare, fără baze militare străine”, fiind aceasta o parte a activității generale pentru eliminarea totală a armelor nucleare de pe întreaga suprafață a pământului.

Dat fiind faptul că, în prezent, un mare număr de oameni de știință, tehnicieni și alți specialiști sunt utilizați în domeniul înarmărilor, Apelul îndreaptă spre aceștia chemarea fermă să facă tot ca „minunatele cuceriri ale geniului uman, ale științei și tehnicii moderne să fie puse exclusiv în slujba păcii și progresului și nu a distrugerii și războiului”.

Soluționarea pe cale pașnică, prin tratative a tuturor problemelor litigioase, renunțarea la politica de forță și diktat, creșterea rolului O.N.U. și a celorlalte organizații și organisme internaționale în viața internațională sunt alte câteva deziderate pe care Apelul le proclamă.

Nota generală și optimistă totodată care se degajă din întreg cuprinsul Apelului este aceea a convingerii ferme că „stă în puterea popoarelor ca, prin acțiuni unite, tot mai energice, să oprească evoluția periculoasă a evenimentelor, să impună adop-

țarea de măsuri concrete care să ducă la eliminarea pericolului războiului, la înfăptuirea dezarmării, la salvarea păcii”.

Ecoul cu totul favorabil pe care l-a avut Apelul în sîmul opiniei publice din țara noastră a devenit evident încă din primele zile după publicarea lui în presă. Peste tot și la toate nivelurile, cetățenii României au dat glas voinței lor unanime de pace, ceea ce denotă spiritul de solidaritate umană de care este animat poporul nostru.

*

Clerul și credincioșii Bisericii noastre aderă cu toată convingerea la ideile cuprinse în Apel. Trebuie văzut în aceasta un act firesc izvorit din propria noastră credință ortodoxă care ne determină să ne angajăm, fără ezitare, în lupta pentru apărarea vieții și protejarea celei mai alese dintre făpturi, care este omul. În temelii acestei credințe mărturisim că Dumnezeu, pe care îl adorăm, este stăpînul cerului și al pământului și izvoritorul vieții. El „a creat dintr-un singe întreg neam omenesc, spre a locui (în pace) peste toată fața pământului” (F. Ap. 17, 26). Tot El L-a trimis în trup, din iubire față de oameni, pe Unicul Său Fiu, pentru ca prin El „lumea viață să aibă și încă din belșug” (In. 10, 10). Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu intrupat, este prezentat în Scripturi ca fiind „pacea noastră” (Efes. 2, 17). Întru El, Dumnezeu ni se descoperă ca „Dumnezeul păcii” (Rom. 15, 13; 16, 20), sau ca „Dumnezeul dragostei și al păcii” (II Cor. 13, 11), iar Evanghelia Sa poartă, pe drept cuvânt, denumirea de „Evanghelia păcii” (F. Ap. 10, 36; Efes. 6, 15). „El a venit și a binevestit pacea” (Efes. 2, 17), făcînd din cele două lumi (cea păgînă și cea iudaică) una, prin surparea peretelui cel din mijloc al despărțirii (Efes. 2, 14). Prin forța Sa, prin care a desființat vrăjmasia, Hristos ne-a împăcat cu Dumnezeu Tatăl (Rom. 5, 1; Col. 1, 20—22; Efes. 2, 16—18) și ne-a adus în comuniunea de iubire cu semenii.

Pacea realizată obiectiv de Iisus Hristos, prin Jertfa crucii, trebuie „să stăpînească sufletele noastre” (Col. 3, 15). Trebuie adică să ne ostenim pentru ea, să acționăm în așa fel încît din dar dumnezeiesc pacea să devină realitate socială concretă biruitoare. Aici este punctul nostru de întîlnire cu credințioșii altor religii și, în general, cu semenii noștri care împărtășesc alte convingeri. Credem în efectul mintuitoar al Jertfei lui Hristos, dar ne vedem încă pe cale, lucrînd „cu timp și fără timp” pentru dobîndirea împărăției lui Dumnezeu care „nu este mîncare și băutură, ci dreptate și pace și bucurie de la Duhul Sfințit” (Rom. 14, 17).

Pină la așezarea lumii pe temelii solide ale dreptății și păcii, picioarele noastre vor pași alături de cei care caută „să se ferească de rău și să facă bine, să obțină pacea și s-o urmeze” (Ps. 33, 14).

În calitate de creștini împărtășim convingerea că pentru a obține o pace deplină, care să ofere omenirii posibilitatea ridicării tot mai sus pe treptele civilizației, nu este suficient să ne limităm la propovăduirea păcii, la rostirea de rugăciuni pentru pace, ci trebuie să recurgem la atitudini concrete, la o militanță activă pentru rezolvarea favorabilă a problemelor de care depinde instaurarea unei păci reale și durată. Aceste probleme sînt cit se poate de urgente. Ele decurg din decalajul mare ce există astăzi între cei bogăți și cei săraci și în egală măsură din escaladarea fără precedent a cursei înarmărilor. Uriașele cheltuieli care se fac pentru înarmare reprezintă o masivă și nepermisă deturmare de fonduri care în loc să fie folosite pentru propășirea vieții și civilizației sînt destinate distrugerii și morții. Cît de departe se arată astăzi lumea de viziunea profetică a prefacerii, săbiilor în fiare de pluguri și a lăncilor în seceri (In. 2, 4). În fața unor astfel de stări de lucruri, credința noastră nu ne permite să rămînem pasivi. Sprijinirea acțiunilor pentru pace ne apare ca un imperativ de maximă importanță. Încredințați pe deplin de acest fapt, adeviziunea noastră la Apelul pentru dezarmare și pace este totală.

Sfînta Cruce . . .

(Continuare din pag. a 2-a)

truparea, patimile, moartea, învierea și înălțarea Domnului, de aceea, însemnîndu-ne cu semnul Sfîntei Cruci, ne însemnăm cu darul și cu puterea lui Dumnezeu. „Însemnează-te cu semnul Crucii”, ne sfătuieste Sfîntul Efrem Sirul. „Nu înceta, creștine, a purta această armă în tot locul, în toată vremea. Nimic să nu faci fără Cruce. Înarmează-ți toate membrele tale cu acest semn și de nimic nu te vei înfricoșa”, ne spune același Sfînt Părinte.

Creștinii ortodocși urmează acestui îndemn și se însemnează cu semnul Sfîntei Cruci în toate împrejurările vieții, la începerea oricărui lucru, cînd se închină și zic: „Doamne, ajută-mi”, sau la terminarea lui, cînd mulțumesc lui Dumnezeu pentru ajutorul primit de la El.

Însemnarea cu semnul Sfîntei Cruci se face împreunînd cele trei degete ale mîinii drepte, în numele Sfîntei Treimi, după care lipim celelalte două de podul palmei, în amintirea strămoșilor Adam și Eva, care se roagă cu umilință lui Dumnezeu. Ducem apoi mina dreaptă la frunte și zicem: În numele Tatălui”, la piept: „și al Fiului”, apoi la cei doi umeri: „și al Sfîntului Duh” și încheiem zicînd: „Amin!” (așa să fie!).

O veche tilcuire a Sfinților Părinți ne învață că fruntea închipuiește cerul, pieptul închipuiește pământul, iar umerii sînt locul și semnul puterii.

Poporul nostru a primit această credință din leagănul plămădirii sale, român și creștin. De aceea cinstirea Sfîntei Cruci a fost moștenirea lui scumpă și izvorul din care și-a sorbit tăria de a putut sta neclătinat în toate împrejurările vitrege ale istoriei sale, iar faptele cele mai de seamă din istoria sa, locurile unde s-au întîmplat fapte demne de a fi amintite urmașilor, le-a însemnat prin ridicarea de cruce comemorative. Așa este crucea care amintește de biruința lui Mihai Viteazul la Șelimbăr, sau cea de pe monumentul de la Mărășești. Tot semnul sfînt al Crucii veghează mormintele celor adormiți în nădejdea învierii, precum și răspînițele de drumuri sau izvoarele ce potolesc setea drumeților.

Sfîntele noastre biserici poartă pe cupolele lor, străjuind înaltul cerului, Sfînta Cruce, iar în lăuntrul lor, semnul sfînt al mîntuirii noastre împodobește lăcașul și îndeamnă pe credincioșii la rugăciune.

Strămoșii noștri ne-au lăsat din tată în fiu comoara credinței ca moștenire, îndemnîndu-ne să cinstim Sfînta Cruce, prin însemnarea căreia primim putere și ajutor de la Dumnezeu.

Cinstind Sfînta Cruce, să credem cu tărie în puterea ei de viață dătătoare, și să rugăm pe Cel Atotputernic să ne călăuzească spre tot lucrul bun, spre dreapta cinstire a lui Dumnezeu, slujirea Sfîntei noastre Biserici și a Patriei.

Ioan N. Ciolan

(1899—1983)

Doborît de-o moarte năpraznică, în plină putere și activitate de creație, profesorul și bunul credincios al Bisericii noastre Ioan N. Ciolan lasă un gol greu de înlocuit în cultura românească. „Asemenea unui stejar cu rădăcinile înfipte în solul românesc, cu trunchiul viguros în mijlocul vieții tumultuoase a neamului și cu coroana înălțată spre cerul Creatorului” — așa l-au cunoscut cei ce au avut norocul să-i fie aproape. Imaginea aceasta este a unui dintre cei mulți care au vorbit la cîmpătuiri celui ce a plecat atât de tragic și neașteptat dintre noi.

Marți — 22 sept. 1983 — a fost prohodit la „biserica din groapă” Preot prof. Dr. Nicolae Neaga

(Continuare în pag. a 4-a)

Unirea Transilvaniei . . .

(Continuare din pag. 1)

rivalitatea și interesele schimbătoare ale statelor Europei”. De aceea — spunea el mai departe exprimînd o convingere care plutea în aer — unirea Transilvaniei cu Principatele Române va putea să le scape de la moarte pe acestea, completînd „sistema Statului Român” și „punînd fundamentul vieții perpetue a României”. Nu mai insistăm: spațiul cere să-l cruțăm . . .

În contextul teritoriului etnic românesc — bine știut este acest lucru — Transilvania are o poziție ireversibil stabilă, de miez geopolitic: de jur-împrejur Ardealul este încins ferm și firesc de cordonul celorlalte provincii românești — Banatul, Crișana și Maramureșul, Moldova, Dobrogea, Muntenia și Oltenia. Însăși configurația de bază a teritoriului țării noastre dezmente și contestă legitimitatea oricărei parcelări făcute cu scop de ciuntire și înstrăinare.

La 1 Decembrie 1918, Adunarea Națională de la Alba Iulia a făcut din România țara cu cel mai stabil echilibru geopolitic dintre toate statele care s-au desprins din artificialul conglomerat polietic al fostei monarhii habsburgice. Ceea ce s-a făcut atunci este o operă minunată din toate punctele de vedere. Prin însăși alcătuirea pământului său, Statul român, încheiat la 1 Decembrie 1918, are cea mai pașnică configurație care se poate concepe: în centru, cetățuia de munți a Transilvaniei (a cărei apărare Decebal a plătit-o cu viața lui eroică); la periferii, cîmpii întinse cu ape la hotar sau cu granițe convenționale. Nu prezintă, deci, vecinilor săi, zidul munților, ci curțile cîmpilor sale

ocolite de drumuri deschise pentru toată lumea, — cum a remarcat cu mare talent, la timpul său, eruditul academician geograf G. Vâlsan.

Însuși teritoriul Patriei noastre este o realitate obiectivă care îmbie la prietenie și colaborare — pe vecini în prima linie, pe oricare popor, căci drumurile noastre deschise firesc și generos către lumea din afară sînt drumuri accesibile oricui le calcă făgașul cu bune intenții.

Dar nici istoria poporului român nu sugerează altă atitudine a lui față de cei de alt neam dinăuntrul hotarelor țării și față de lumea din afară acestora. De-o parte și de alta a Carpaților s-a afirmat vreme de veacuri aceeași trebuință firească de comunicare permanentă și cordială, hrănită de-o trează conștiință a unității naționale a tuturor românilor, al cărei suport traicnic a fost, în vremuri de izbeliște, tripla noastră unitate de teritoriu, de limbă și de credință (creștină ortodoxă răsăriteană).

La 1 Decembrie 1918, Marea Adunare Populară intrunită la Alba Iulia a încununat luptele de secole ale atîtor generații eroice, hotărînd unirea Transilvaniei cu România.

„Unitatea României nu este nici opera unui om, nici a unei provincii, nici a unei generații. Ea este rezultatul luptelor susținute vreme de veacuri de cei mai buni fii ai poporului român. Unitatea noastră națională a fost cimentată nu numai prin sîngele soldaților noștri, ci și prin jertfele gînditorilor și scriitorilor care (mai ales) din secolul 15 înceacă au îndurat pentru ideile lor temnița și exilul. Ei au fost promotorii mișcărilor și luptelor care au

întru sfîrșit la această unitate atât de mult visată”. Lor li s-au adăugat muncitorii și țărani români din Transilvania și din celelalte „țări” românești într-un elan de pilduitoare consimțire panromânească la idealul care însuflețea de veacuri întregul nostru popor. „Instrucțiunile pastorale ale vlădicilor, sfaturile cronicarilor și istoricilor, versurile poezilor, predicile preoților, articolele ziaristilor care au făcut din meșteșugul lor un apostolat, au trezit în sufletul poporului conștiința națională. Cartea și gazeta românească au minat fără încetare un regim de opresiune care guvernă prin forță și șiretlic” (I. Lupăș).

Prezidînd festivitățile semicentenare de la Alba Iulia (joi, 28 noiembrie 1968), Președintele țării, Domnul Nicolae Ceaușescu, a spus: „Ceea ce n-au putut realiza domitorii la timpul respectiv au continuat alții: la '48, în '59, în '77, în 1918 și prin voința unanımă a poporului s-a înfăptuit unitatea statului nostru național. Nu a fost rezultatul nici unui tratat de pace, nu a fost voința unei puteri de libertate și independență. E drept că împrejurările de la sfîrșitul primului război mondial au fost prielnice. Ca urmare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, a unui șir de revoluții de eliberare națională, a marilor mișcări sociale ale maselor, s-au prăbușit imperii, printre care și imperiul habsburgic, care demult trebuia să se prăbușească. Pe ruinele acestuia s-au ridicat popoare libere, independente, care au început să-și clădească viața pe alte baze, fără cotropitori și asupritori străini. Considerăm că, deși s-a înfăptuit în împrejurările existenței burghieze, acesta a fost totuși un act progresist, care a dus la dezvoltarea societății omenesci”.

Legături indestructibile de sînge, de tradiții, de limbă și de credință religioasă adevereau că ro-

mânii sînt una și au dreptul la existență într-un stat al lor, liber și independent. Fără Transilvania, acest stat apărea ca o operă incompletă, căci Transilvania, sub orice unghi conceptual ar fi privită, s-a dovedit a fi parte integrantă și esențială a pământului și poporului român. În temelii vechimii istorice, al numărului (populației) și al muncii, Transilvania ne aparține pentru de-ăpururi. Două tratate internaționale de maximă însemnătate — tratatele care au pus capăt celor două războaie mondiale — au recunoscut drepturile noastre asupra Transilvaniei.

Iubind cu luminată pasiune acest străbun pămînt izbăvit, cîntîndu-i farmecul și valorificîndu-i avuțiile prin munca înfrățiță a tuturor — fără discriminări de specia celor ce tulburau odinioară relațiile dintre locuitorii țării — ne mărturisim cu fiecare prilej, ca și în această împrejurare festivă, aniversară, voința neșoavălnică de-a li mereu una, nelăsîndu-ne dezbinați de nimeni și nimic, niciodată.

Poporul român din Transilvania — popor invins adeseori în năzuințele sale firești, dar niciodată răpus, încovoiat dar nu redus la tăcere de asupritorii săi vremelnici, azvîrlit ades și cu cruzime în subsolul unei istorii mășter, dar totdeauna învîiat la viață nouă — și-a aflat în 1918 izbăvirea, iar astăzi fericirea. Ceea ce s-a săvîrșit atunci, se desăvîrșește pașnic și eroic în zilele noastre. Mărețul nostru prezent istoric făurește statura impozantă a viitorului acestui neam.

Sintem bucurorii că în crugul cel nou al istoriei naționale, Biserica noastră — una și ea pentru todeauna — s-a situat loial și stabil alături de cei ce sînt în frunte la muncă de înnoire, la iureș spre praguri de propășire, la fapte de pace și înrînjire.

